

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA,
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 1 korona.

Tél.

Benne vagyunk. Jég paizs alatt szendereg a kis mag, hó párna borul reá, hogy édes legyen álma, védje a felette tomboló viharok metsző hidege ellen. Ember, állat meleg hajlékba menekül a dermesztő hideg elől. Jégcsapok az ereszen, jégcsillárok himbálóznak a fák ágain, hóbokréták ülnek a bokrok sűrűjén; az elfáradt nap ha rájuk tekint, millió tündöklésben kápráztatják meg a szemet. Egyszerre elhomályosul a táj, szürke hófelhők csuszna fel a szemhatárról; először csak apró darát szór le kebeléből, majd sűrűbben hull, egyre hull a hó pihe óra hosszáig, — estétől reggelig. Reggelre kelve fehér szemfedő alá kerül minden.

A végtelennek látszó fehér rónaságból itt-ott nyulik ki egy-egy elszáradt kóró, éhes madárka száll reá, magot keres, de nem talál; panaszos hangot hallatva elernyedett szárnyakkal tova repül. Fent a légben nagy károgással varju sereg tör elő, hangos követelődzéssel élelmet keresgél; azonban vastag hólepel borítja el a terített asztal étkeit ő előlük is, mint a tél többi proletárjai, ebéd

helyett méla gubbaszkodásban várják nap-
nap után a megváltó kikelet enyhe fuvalmát.
És az emberek?!

Óh, az embereknek van eszük, mondogatják sokan. Azok ismerik a természet körforgását. Jól tudják, hogy a nyár érlelte terményeket ősszel hombárba, góréba, verembe kell gyűjteni a hangya szorgalmával, a méh takarékkosságával, hogy legyen mit fogyasztani, ha a mindent felfaló tél bekopogtat.

Részben igazságuk van a „mondogatónak,” azoknak, akiknek jól megvan vetve a fejük alja, hogy gyűjteni, takarékoskodni kell, „mig tart a szép nyár;” — ők maguk is gyűjtögetnek, mert van miből. De az a szegény ember akinek két karja mindene, miből gyűjtsön, honnét takarékoskodjék még annyit is, hogy kis hombárját, kis vermét megtölthesse. Ezek a szegények tudják, érzik csak a tél mostohaságát. Mi gyönyörködünk a téli tájkép szépségében, ő rájuk ez leverő látvány. Mi meg mérsikéljük a hólepel vastagságát; ők is mérnek, de nem a havat, hanem a hombárba levő kis életet, hogy valjon kifutja-e újig.

Dehogy futja, dehogy futja! Még csak a tél derekán vagyunk s már is fogytán az élelem.

Hol van még a tavasz, mi lesz addig belőlünk? E komor gondolatok bántják a szegény munkás embert, mikor a hógarmadát látják, mikor gondtól megviselt arcukat a hideg pirosra festi, mikor a füttyölő szél házaik ablakait megzörgeti.

Soha sem szabad kétségbe esnünk, vagy a Gondviselésben kételkednünk!

A remény, az emberi kebelnek örökzöldje, kell, hogy ott diszelegjen a kietlen hótenger sivatagán is. Maga e nélkülözésekben teljes évszak, előfutárja a természet fel-támadásának abból a mély szendergésből, melyben most erőt gyűjtve oly mélyen pihen.

Minden élőlény átszenvedti a tél mostohaságát, menyinyivel inkább az ember, kinek esze és érző szive van. Ebből a szenvedésből magát ki nem vonhatja, mert maga az ember is a természet alkat eleme, annak körforgása az embert hidegben, melegben magával ragadja.

De a természet szeszélyeit s azzal járó nélkülözéseket ellensúlyozzák, a Gondviselésen kívül, azok a nemes szívek, akik jótékonyosságukkal nem engedik embertársaik kebléből kiszáradni a reménység örökzöldjét; akik nem mint bolygók, hanem életető n a p k é n t árasztják el a szeretet me-

TÁRCZA.

A kalabriász.

Kis városi történet.
Irtta: Dr. Csák Károly.

Mindhiába, a gibicz — még ha lélekzet viszszafojtva drukkol is — kellemetlen. Nem akarom ugyan azt mondani, a mit Mokány Berezi a kártyások nagymestere komolyan állít, hogy a gibicz a legaljasabb emlős állat, de azt tudom, hogy a blattot a gibicz a játékoskal együtt gusztálja, az a legtöbbször elromlik, nem fest s ennek mindig a gibicz az oka, mert vagy nem erős a drukk, vagy tulságos; sőt néha — ha a gibicz malitiával dolgozik — kontradrukot is fejt ki.

De van olyan is, a kiről azt mondják, hogy a hova leül, ott fű se nő többet.

Az ilyentől félnek, szekirozzák, kergetik, az üres székekre sörös poharakat raknak, hogy le ne ülhessen. Rendesen nem használ ugyan a praeventív intézkedés alkalmazása, mert a peches gibicz kitartó és türelmes, de van legalább a vesztettnek kit szidni és okozni.

Ilyen szerencsétlen sorsban leledzett szegény Gyenge Tamás.

A balekok és jószívű emberek szokásaként a feleségének — leány korában — füt fát ígért s ígétét emberül megtartotta, mert — magunk közt mondva muszáj volt neki.

Hát bizony Gyenge Tamás urnak a kék szemű gömbölyű feleség kedvéért muszáj volt lemondani a dohányzásról, a mindennapi fekete kávéról, meg a rég megszokott kalabriászról. Hét-

köznap a kávéházba menésről szó sem lehetett, vasárnap délután azonban — husz kemény krajczárokkal — elmehetett az „Arany orrszarvúba” képes ujságot olvasni.

De — ó jaj — minő kínokat állott ki szegény Tamás. Szemei előtt alakult meg a kompánia, keverték, kontráztak, osztottak, kacagtak s ő csak messziről nézhette az olympi élvezetet (azt mondják az Olympuson Ganimedese igen jóhírű kávéházat tartoti), mert gibicznek nem türték meg Tamás barátunkat.

Jön a vészmadár! kiabált előre a Zengő fiskális, ha Gyenge feléje közeledett, a lódoktor csupa szórakozottságból az ölébe verte a szivarhamut, ha melléje ült; a szolgabíró meg éppen megmondta neki, hogy az öreg apja is abba pusztult bele, hogy kártya csömört kapott a kibiczeztől s agyon unta magát.

Bele kellett nyugodni a sorsba s Tamás urnak megkellett elégednie a mindennapi piquet-val, a melyet a feleségével játszott, aki férjének zsebpénzét ez uton visszanyeregette.

Egy zimankós téli vasárnap délutánján ösze ült újra a parthie: a Zengő fiskális, az ölhosszú szolgabíró, a kinek a kalibriászban az a forja volt, hogy felülről tekingethetett be a pártner kártyáiba, mert a kis Zengőnek s a poczakos állatorvosnak szerfelett kis termetet adott a végzet.

Negyediknek Schwartz Móricz — pardon Mór — az ügyvédjelölt kéredzkedett be.

A kis Zengő nem jó szemmel nézte ugyan Schwartz Mór, mert iszonyú szerencsével játszott s minden renoncet észrevett, de az állatorvos miatt, aki egy szobává alakított folyosót adott albére Schwartz urnak, kénytelen volt őt acceptálni.

Gibicz volt az új orvos, dr. Khonfalvi Izsó (magyarosított név) aki Bihar országból származott ide.

Az első parthie után a doktor fitymálva bigygyesztette fel az ajkát.

Hát még ez is kaláber: Terecz — ász, béla, fuss, fizés. Ez közönséges preferáncz, ez nem kaláber.

Mit ért maga hozzá — riadt fel a szolgairó. Hát van más kaláber a világon?

Van, van. Az alsós, uram az alsós. Az csak a játék. Ott egy terecz, ász, béla az semmi. Suvix. Arra kontrát kap. A vannak, a kunszt, az valami. Az alsó az ur.

A doktor hangosan beszélt s a sarokban felütötte fejét a „Vasárnapi ujság”-ból Gyenge Tamás; fülelt mint a vén csataló, ha trombita recsegést hall.

Az érdeklődés a kompániában is fel volt keltve; mindenki megakarta tanulni az alsóst. Az állatorvos azonban konzervatív maradt. Ő nem kvalifikálódik tovább. Eltartott vagy 20 esztendeig míg a felsős kalábert megtanulta; még húsz esztendő nem jut az alsósra. A doktor beült a helyére.

Zengő kéjjel löbbázta lábait, lelkesülten vagdalta a kártyákat s úgy elütögette a körmeit, hogy minden ütés után a szájába kapta; a szolgabíró dörgő hangon kontrázt.

Ez kell a magyarnak, nem gérokk. Kontra Móricz.

Gyenge Tamás már ott állott a hátuk mögött. Arczára kiült a vágy, majd hogy bele nem kiabált a játékba.

Óh! ti kik nem ismeritek az alsós kalabriász

legével a mostoha sorstól megtépett s a kétségees sulya alatt már-már összeroskadt embertársaikat.

Az ily könyörületes szivekben örökös tavasz és nyár honol, míg az önzöknek jégpánczélos szívében még nyáron is, a mindent elperzselő, fogyasztó érzelmek furiái háborognak.

„Ember! küzdve-küzdj és bizva-bizál!”

De ne az önzökben!

Veverán I.

Népszámlálásunk tanulságaiból.

Irta: Veverán I.

Ósi időben a népszámlálás a katonai szolgálathoz alkalmas és az adózásra képes elemek összeírására szorított; az ezenkívül létező halandók, melyek az államok érdekeivel összefüggésben nem voltak, figyelmen kívül hagyattak. Így hát a régi népességi számadatok csak egy részét tüntetik fel az akkori államok lakóinak; a teljes létszámról ha adataink vannak is, kevésbé megbízhatók, amennyiben a rendszeres összehámlálást mellőzve, egyszerűen a hozzávetőlegességen alapulnak. Később már meghatározott időpontban, tekintettel a kor, nem, nemzetiség, vallás és kulturára, végeztetett a számlálás. Korunkban, különösen folyó évben végrehajtott népszámlálás az állam minden egyes egyén viszonya hű képének vázlatát képezi, amiből az egész ország lakosságának anyagi és szellemi állapota tűnik ki. Ma, nem mint hajdanában az állam érdeke miatt, hanem és legfőképpen a lakosság, az ország népének hasznára, az ország jövőjének minél biztosabb alapokra helyezése végett történt a népszámlálás. Ma, „társadalmi és közigazgatási gépezet nagyfotosságú tényezője a népszámlálás.” Nyitott könyv az országlakosságának jelenéről, melyből a magas kormány kifogja olvasni a nép számbeviségének vallás és nemzetség szerinti szaporodását, vagy apadását, anyagi és szellemi gyarapodását vagy hanyatlását, — a nemzetiségek beolvadását az anyanemzetbe, vagy azok megátalkodottságát, — a birtok megosztásban való emelkedést vagy csökkentést, — az őstermelés, ipar, kereskedelem stb. haladását, vagy visszaesését. Kifogja olvasni, hogy boldog-e a nép, vagy küzd és bír-e megküzdeni a köznyomorral. A közvetlen tapasztalatok alapján feljegyzett adatokból tudni fogja a

bájjait, nem tudjátok, mit jelent Gyenge Tamás önmegtartóztatása.

Schwarz Mórira járt a rúd. Minden játékot felvett és mindig elbukott.

A fiskális elégtelen szopogatta az ujját, a szolgabíró pedig egyre hecceleődött:

Szegény Mórira. Vannak kontra Mórira.

Schwartz megsokalta a dolgot, lecsapta a kártyát.

Hunczut a ki játszik; az is hunczut aki kitalálta.

Gyere Tamás játszani — mondja a Zengő.

Tamás szemei kék szikrákat hánytak; a vörös alsó az asztal közepén olyan kihívólag mosolygott, mintha csak mondani akarta volna: „Gyere Tomi, a te embered leszek.” Lehetetlen volt ellent állani.

S ez az alsós, a bájjal tele isteni alsós Tamásból új embert csinált. A jó Tamásból garázda Tamás lett.

Másnap ebéd után alig tette le a kanalat, bucsuzott.

A felesége szurú szemekkel nézte férje urát.

Hová mégy? Nem alszol?

Tamás ur lemondott a délutáni alvásról.

Tudod lelkem nem jót tesz. Ellustul az ember. Inkább sétálok egyet, a doktor is azt tanácsolja.

Gyenge egy órákor már a sarok asztalnál ült s várta a kompániát. Nem lehetett megelőzni. Boldog volt szegény, pedig már egy 50 forintos váltócska köszöntöte létét az alsósnek.

Persze a zavartalan boldogság nem tartott sokáig. Az asszony neszét vette, hogy merre sétált az ura és iszonyu haragjában nem tudta hová legyen.

magas kormány, hogy hol, mennyiben, mi által szüntetheti meg a bajokat, mert az összeírásakor felvett számláló lapok a baj okait is visszatükrözik és ha éppen nem is mutatnak reá kézzel foghatóan a baj kútforrására, legalább felkeltik a figyelmet annak kifürkészésére.

Az a kormány, mely a közel múltban is számos oly törvényt hozott (munkás törvény, a munkások nyugdíjtörvénye stb.) melylyel az ország lakosságának bajait orvosolta, úgy bizvást remélhetjük, hogy a végbement népszámlálás nagymunkája, az ország jólétét tárgyazó áldásos törvények csiráját hordja magában.

A mi érdekünk előmozdítása, és nem az adóval való megterhelés volt a jelen népszámlálás célja. Mert hiszen az adókievetésre és katonai kötelezettségre sokkal közelebb és kevesebb utánjárassal találja meg a kormány a szükséges adatokat: a telekkönyv és anyakönyv foliánsain, az adóbevallási lapokon, a községek vaskos könyveiben.

A mi pedig a mostani népszámlálás megejtésének idejét illeti, nem tekinthető a legszerencsésebbnek. Pangás az egész vonalon. Egy nyomorral teljes rossz esztendő ri ki, az ország népszámlálásának feljegyzéseiből. Nagyon szomorú képet nyújt, az ország anyagi helyzetéről, különösen a munkás nép viszonyairól.

Polgártársaim meglehetnek elégedve, sőt talán örülnének is, ha a mostani állapotok szolgálnának alapul a folyó évi adókievetésnek, de mivel, mint már említettem, a népszámlálás távol áll ettől, beérhetjük azzal is, ha majd üdvös törvényekkel segítenek a létező bajokon.

Amit néhány sorban idáig megemlítettem, azt a népszámlálásról általában mondtam; ezután fejtegetésben közvetlen tapasztalataimat adom elő azon számlálási kerületből merítve, melyben, néptanítói állásomnál fogva az 1897. évi XXXV. törvényezik 8 § a rendelkezése szerint érdemű lovag főszolgabíró kinevezése alapján, működtem.

Tanulságaimat, a) Népesség, b) Lakás és egészségi viszonyok, c) Foglalkozás és vagyoni helyzet, d) Műveltségi és erkölcsi szempontok, stb. altételekben fogom összegezni.

a) N é p e s s é g.

Számláló kerületem a 18 biztosi kerület között egyike a legnépesebbnek. 149 házsám alatt találtam 798 lelket. Átlagos számításal, beleértve az üres lakásokat is, egy-egy házsámra 5 lélek esik, ami nagyon kedvezőnek mondható, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy a magyar faj amily szopora, éppen oly nagyarányu nálla a halandóság is. — Feltéve, hogy ha községünk minden egyes számláló kerülete, ugyan annyi házsám alatt, a fenti népességet mutatná fel,

A villám leütött s aki Tamást eddig ismerte, azt hitte volna, hogy térdre omolva fogja szánni, bánni bűneit s a vasárnap délutáni szabad időről és a 20 krajczár apanageról is lemond.

Csoda, de nem ez történt.

Gyenge Tamás állta az ostromot.

Először diplomatiái uton akart véget vetni a háborus kérdésnek, de az asszony olyan volt, mint egy spanyol a kubai vizeken.

Tudod lelkem — magyarázott Gyenge a feleségének — az az alsós az valami remek dolog. Az a vannak, kassa, rekontra . . . No, mondom. Nincs olyan játék a világon. Azt mondd piquet? Mit piquet? Az innen onnan a muzeumba kerül. Abban nincs lélek, szellem, esprit. De az alsósban minden kártya él, gondolkozik. Az nem játék, az művészet . . . no, mondom. Ha te játszani tudnál!

Ne papolj — csörren fel az asszony. Itthon maradsz és punktum.

Ugy-e, aztán ki mondja azt?

Én la. Azt mondom muszáj.

Mu-u-szá-áj? Hát még muszáj is. No hát én megmutatom . . .

Gyenge Tamás félrevágta a kalapját s olyan délczag tartással lépdelt végig az utcán, mintha hauptreffert csinált volna. Biztosítva van a kimenő; a vörös alsó ne várjon hiába.

A Dunári waltzert füttyülve indult az utcákra.

Azok voltak aztán a napok! Az asszony hallgatott. Tamás pedig már-már megszokta a nagyobb szabadságot. Diadalával el is dicsekedett.

Szabadság kell a magyarnak; nem gérock — döngött rá az öles szolgabíró — Kontra Mórira.

Abonynak most 14.364 lakosa volna. Községünk általam bejárt részének a népesedésre való kedvező voltát abban is találok, hogy a talaj, melyen e kerület fekszik, kelet és nyugati irányba cséssel bír, melynél fogva nagyon alkalmas a csapadék vizek természetes elvezetésére és csak imott-amott található oly mélyedés, mely a belvizet felfogja s a levegőt megfertőző kigőzölgesű mocsárrá képeződhet. Előnye e kerületnek, hogy utcái nagyobb részt kelleltől nyugati irányban párhuzamosan húzódnak, reggeltől-estig kiteve a napsugarak éltető hatásának és hogy az utcák között nagyobb kertek és nyílt területek frisslevegője tartja folyton üde egészségben e kerület lakóit.

(Folyt. köv.)

Az élelmiszer-hamisításokról.

Budapesten most sorra megbüntetik az élelmiszer-hamisítókat és a hamisított élelmiszerekkel kereskedőket. Természetesen csak azokat, kiket rajtaesipnek, de bármennyi is legyen ezeknek száma, mégis a vétkesek csak csekély töredéke kerül a megtorló hatóság keze ügyébe.

Minél inkább fejlődik és ölt folyton újabb alakot városaink és községeink mozgalmas élete, annál nagyobb a hatóságok és a tudomány kötelessége: ügyelni, miképpen táplálkoznak a különféle néposztályok és ellenőrizni, mi módon értékesíti a találékony ipar a különféle termékeket, vagyis inkább a hulladékokat és selejtszereket a fogyasztás használatára. Kötelességük, mindenki részére mérges anyagoktól ment, egészséges táplálkozást biztosítani.

A vegyi elemzés gyakran bámulatraméltó eredményeket juttatna napfényre. A laikus nem is sejtí, miből áll a sokszor igen tetszetős, étvágyat gerjesztő élelmi czikk és undorral eltasztaná, nem hogy drága pénzen megvásárolná, ha ösmerné alkatrészeit.

A művaját, melyet nagyobbára külföldről szállítanak, nem ritkán hullott állatok zsírjából állítják elő lelketlen üzerek. Hogy miféle állatok zsírja lesz e czélra gyakran felhasználva, arról jobb hallgatni. A borhamisításokról tud mindenki az országban. A közvélemény nem egyszer zudult fel ellenök. Cochenille-ből vagy anilimból megczukorból állítják elő ezeket a kotyvalékokat, melyekhez

A sarokasztal gibiczei közé egyszer csak a Sárossy Gida főhadnagy is belépett.

Tamásnak drukolt.

Te Tomi — így szolt egy:ze a Sárossy — szép játék ez a kaláber nagyon. Tanítsatok meg rá.

Nagy volt a diadal a sarokasztalnál, a mikor a főhadnagy helyet kért. A Zengő néhány napra leszorult a küzdőtérrel s oktatta a kezdőt. Egy hét alatt a Gida bele volt avatva a mysteriumokba, ami belekerült vagy öt kékhasu tizesbe, de azután el is maradt.

Megijedt — véli Shwarz Mór. Hja Matadarokkal nem lehet kikötni.

Történt az eset szent Tamás napját megelőző napon.

Gyenge Tamás áldott hites társa — férje bámulatára — avval az ajánlattal lépett elő, hogy vendégeket kell hívni.

Tamás összehívta az ismerőseket; kalábriász parthiet, Sárossy Gidat meg a lódoztort; megvett két játék uraságoktól levetett kártyát; Szépen megterített a vacsorához és a kártyához s várta a vendégeket és az ígért meglepetést.

Az asszony csendesen mosolygott, a mikor Tamás a névnapi ajándékot emlegette.

Bizonyosan szép gyönggyel kirakott házsapka, vagy talán papucs lesz?!

A vendégek is megjöttek, a vacsora is elmullo', az asszony csak nem rukkolt ki.

Gyerünk, gyerünk fegyverre — kiabált Schwarz Mórira s egyre rángatta a szolgabíró, a ki Gyenge anyósának a műbor ismertető jeleiről tartott előadást.

Tessék egy pintet meginni, ha másnap fáj a feje akkor műbor volt.

a legjobb esetben mazsolaszőlő-főztöt vegyitene, hogy legalább emlékeztessen a szőlő sokat magasztalt nedűjére. Nincs is mit csodálni azon, ha például Németországban sokkal olcsóbban árúsítják a híres tokajit, mint magában a Hegyaljában. A kaszai ipar- és kereskedelmi kamara több ízben fordult a magyar kormány utján a német császári egészségügyi hatósághoz, hogy szüntesse meg azokat a visszaéléseket, melyeket Németországban a tokaji bor nevével elkövetnek. A németországi gyógyszerárakban, droguistáknál és egyébütt ugynevezett „orvosi tokajit,” „egészségi tokajit,” „hegyaljai,” „édes felső magyarországi bort” ajánlanak betegek, lábadozók, vérszegény nők és gyermekek részére; ezek az ugynevezett magyar borok azonban legtöbb esetben hamisítások. A német gyógyszeráraknak ez az eljárása nemcsak a tokaji bor hírének árt, de árt a fogyasztók egészségének is, mert a hamisításokban az ugynevezett „szőlő-cukor” kénsav segélyével burgonyakeményítőtől állítatik elő.

A húst már kevésbé lehet hamisítani, bárha azt is az egészségnek ártó szerekkel tetszetősebbé lehet tenni. A vágott hús könnyen indul romlásnak és a hamisítás itt arra irányul, hogy a nem egészen friss hús a frissesség látszatával bírjon. Amit egyes vendéglősök mindent földő mártások segélyével képesek elérni, azt még a kevésbé befentesek is tudják.

Nem akarjuk itt mindazokat az élelmiszer-hamisításokat felsorolni, melyek a mindennapi életben folyton előfordulnak. Am, amikor a fővárosban a hamisítók ellen megindított nagyobb méretű eljárást helyesljük, lehetetlen, hogy le ne vonjuk abból azt a tanulságot, hogy drákói rendszabályokkal kell üznünk a bünt, melyet a fogyasztók egészsége ellen elkövetnek.

Az egészségügyi hatóságot, elegendő anyagi eszközökkel kell ellátni, bővebb ellenőrző hatáskörrel felruházni. Egyes lelketlen gyárosok és kereskedők nyereszkesedési vágyának csak így lehet határt szabni.

Nem igen merészkednének élelmi czikkeket hamisítani, ha tudnák, hogy keményen meglakolnak ezért.

Osztok, ki ül be? — hangzott a Zengő csatakiáltása.

Tamás, meg felesége egyszerre ajánlkoztak, sőt még az anyós is játszani akart. Gyenge tréfára vette a dolgot: „Tudnak is maguk!”

— No próbáljuk mosolyog a mama, majd megtanítanak bennünket.

A szabadkozás nem használt. Két kampániát alakítottak. A Tamás helyére nyomták a lódoktort; a mama, a házaspár és Sárossy együtt képezték a másik pártit. Sárossy osztott; Tamás felvette a játékot eredeti czimre. Büszkén vágta ki az alsót: Terecz kaszsa.

— Vannak, kontra, felelt vissza az asszonyka.

Gyengének kiesett a kártya a kezéből; Hát maga tud alsózni?

Igen megkellett tanulnom ezt a szép fordulatot, remek játékot, hogy legyen mindig parthieja, látja ez a névnap megjelölés.

— És ki volt az instruktor, ha szabad tudnom? — Sárossy volt szives. —

— Sárossy?? — a Gi-ida? — Szegény Tamás a homlokát dörgölte, mintha valamit keresne: szavakat-e vagy gondolatot?

Az asszony erre a mozdulatra dühös lett. — A mama is velünk tanult! az is tud!

— Igen — én is játszom, és ezután mindig együtt fogunk játszani.

— Hiába — dörög a szolgabíró — mégis csak vannak jóanyósok a világon.

A poharak összecsendültek a jó anyós egészségére. Szegény Tamásnak azonban elő ne hozza többé senki az alsót, mert akkor dühös. De nincs is kellemetlenebb játék az alsós kalabriasznál . . . ha az anyós is játszik.

Előfizetési felhívás.

Az „Abony” negyedik évfolyamában van.

Legfőbb törekvésem volt városunk közönségének érdekeit védelmezni, a közügyeket becsületesen szorgalmazni, a mit ezután is tenni fogok, menten minden befolyástól, szabadon minden érdek kötelezettségeitől s úgy, a mint tehetségemtől telik.

Teszem ezt hazafias kötelességből, polgár társaim iránti tiszteletből és szeretetből azon tudattal, hogy mindenkinek kötelessége a közjó előmozdítása oly módon, a mint arra tehetségénél és rátermettségénél fogva hivatva van.

Anyagi érdekek távol állanak tőlem, nem számítok egyébre, mint némi erkölcsi elismerésre — buzdításul.

Lapunk közelebbi számai egy nyolcz oldalú szépirodalmi és tudományos művel fognak bővülni, melyeket lapunk melléklete gyanánt fognak — azon t. előfizetőink, kik lapunkra egész vagy félévre előfizettek — vagy előfizetnek kézhez venni s melyekben kiváló, országos híri írók elbeszélései és novellái fognak megjelenni.

Kérjük ennél fogva olvasóink bizalmát törekvésünk iránt.

Az előfizetéseket a lap kiadóhivatalába kérem küldeni.

Abony, 1901. jan. 30.

hazafias üdvözlettel

Temesközy Gerzson

felelős szerkesztő.

MI UJSÁG?

— A róm. kath. Egyház ünnepe.

A m. hó 20-án lefolyt, plebánusunk N. tisztelendő Lévy Mihály ur beiktatásának ünnepe alkalmával, amint azt helyi érdekű lapunk közölte, Neppel Ferenc ur, mint a kegyuraság elnöke gr. Csáky Károly ur váci püspök, Ó méltóságához, az ünnepélyből kifolyólag, üdvözlő táviratot intézett, melyet közszeretben álló felkípásztorunk ez ünnepi ebéden felolvasott. Ezen figyelmet Ó méltósága egy községünket és annak minden egyes lakóját főpásztori szeretetébe emelő, áldását küldő levélben köszönte meg.

Nagyságos Neppel Ferenc urnak
a közbirtokosság elnöke

Nagy-Abony.

Nagyságos Uram!

Jól esett főpásztori és atyai szívemnek a tisztelet, szeretet s ragaszkodás ama megnyilatkozása, melyet Nagyságod Abony város közönsége nevében ottani plebánusom, N. tisztelendő Lévy Mihály canoni beiktatása alkalmával kifejezésre juttatott.

Örömmel vettem tudomásul a lelkesedésnek minden oldalról tanúsított épületes manifestációt, mert abból joggal ezt következtetem, hogy plebánusom meg fog felelni beléje helyezett közös várakozásunknak, s a nagy érdemű közönség lelkes és áldozat-kész közreműködésével rendezni fogja azon függő kérdéseket, melyek úgy egyházi, mint közkerköleségi szempontból, minden kétséget kizárólag üdvös eredményekben fognak megnyilatkozni.

Megköszönve azért szives üdvözetüket, s egyházas ügyét Nagyságod és a nagyérdemű közönség további jóindulatába ajánlván, atyai szeretetem jeléül főpásztori áldásom küldöm a város közönségére s annak minden egyes lakosára, s kiváló tisztelettel maradok.

Vácson, 1901. január hó 22-én. Nagyságodnak alázatos szolgálója Károly Emánuel s. k. váci püspök. S. J.

— **Nyilvános köszönet.** Az abonyi függetlenségi 48-as kör, f. évi január hó 27-én, saját helyiségében sikerült táncmulatságot rendezett; melyen a vendégek, br. Veigelszperg Ede jó homoki karczosán viradtig mulattak. Összes bevétel volt: 139 korona, ebből kiadás 46 korona tisztabevétel: 93 korona, melyhez beküldés és felülfizetéssel járultak, Schlesinger Sámuel történelmi nagybirtokos 20 korona, Br. Veigelszperg Ede, Hoji Nándor 3—3 korona, ntiszt. Szánthó Elek, Flégner János, Hints József, Dobozy Károly, Retkes Dániel, Szikszai Józsefné 2—2 korona,

Sági János 1 korona 40 fillér, Makai János, Nép kör, Retkes László, Tiszai András, Varga András, Varga János, Molnár Lajos, ifj. Szikszai Károlyné és Kis Andrásné 1—1 korona, Györe János 60 fillér, Sztahó János és Knöpller Mór 40—40 fillér kiknek szives adományaikért ez uton fejezi ki hálás köszönetét a 48-as kör Elnöksége.

— **Ujabb adatok népszámláláshoz.** Egyik előző számunkban közöltük már a népszámlálás eredményét, de később kitént, hogy egyes számláló biztosok nem voltak tisztában a számlálási művelet részleteivel s így a multkori összeállítás is hibás volt. Ez aztán helyre igazított s most az eredménynyel is tisztában vagyunk.

E szerint Abony város lakosainak száma:	13647
Ebből a város belterületén lakik	9634
távol van	314
összesen	9948
a külterületen lakik	3768
távol van	14
összesen	3772
Vallás szerint a következőleg oszlik meg a létszám.	
római kathólikus	10534
görög kathólikus	—
görög keleti	4
ág. helv. hitvallású	42
ev. református	2330
unitárius	—
izraelita	737
összesen	13647

A lakott lakások száma 2929

Ezzel szemben az 1891-iki népszámlálás eredménye volt:

római kathólikus	9119	szaporodott	1415
görög kathólikus	2	fogyott	2
görög keleti	5	"	1
ág. hitv. evang.	72	"	30
ev. református	2028	szaporodott	302
unitárius	1	fogyott	1
izraelita	778	"	41
lakott lakás volt	1991	szaporodott	938

Az idei népszámlálás költségei:

A népszámlálók beiktatása alkalmával napi díjjak 72 kor. — fil.

Számláló biztosok napi, illetve számláló lap díjjai 860 kor. 90 fil.

felülvizsgálók díjjai 168 kor. 17 fil.

vezetők napi díjjai 208 kor. — fil.

fuvár díjjak 104 kor. — fil.

összesen 1413 kor. 07 fil.

minden személy megszámlálása került 10³⁵ fillérbe. Czegléden került 11⁶ fillérbe, tehát nálunk 0⁷¹ fillérrel került kevesebbe. Nem baj. Ezt is jó tudni.

T. G.

— **Népesedési mozgalom** Az elmúlt január hóban városunkban a születések száma volt 46, ebből a fineműek száma 24, a nőneműeké 22. — Róm. kath. 38, ev. ref. 8. Mult év január havában a születések száma 61 volt. Házasság kötött 23, ebből róm. kath. völegény ugyan olyan vallásu menyasszonnyal 21, ev. ref. vallású völegény ugyan olyan vallású menyasszonnyal 2. Elhaltak 35-en, ebből róm. kath. 23, ev. ref. 9, izraelita 3, fiú 18, nő 17. Elhalt felnőttek: özv. Györe Jánosné Halasi Zsuzsanna 81 éves, Retkes G. János 84 éves, Lovasi Dénes 39 éves, özv. Miselbach Áronné Blau Mária 101 éves, özv. Kiss Jánosné Kálmán Katalin 70 éves, özv. Vágó Dánielné Judit Mária 78 éves, Makai Andrásné Kása Zsuzsanna 26 éves, özv. N. Kása Sándorné Retkes Zsófia 56 éves, V. Molnár Mihály 70 éves, Feké Pál 65 éves, Piek Ignáczné Schvarecz Netti 40 éves, Beviz Erzsébet 18 éves, Pástét Györgyné L. Nagy Mária 21 éves Bozsó Antal 39 éves, özv. Aschenberg Simonné szül. Róth Teréz 88 éves, Gönczöl Imréné B. Szabó Mária 27 éves, Csicsmán Imre 64 éves, özv. Enczinger Antalné szül. Kis Mária 74 éves. Elhaltak tödőlobban 14-en, agyhártyalobban 4-en, aggkori elgyöngülésben 4-en, tüdő gümőkórban 2, tüdő vizenyőben 1, görvély kórban 1, gyomorrákban 1, epehólyag rákban 1, nyelv rákban 1, bázisring szükületben 1, influenzában 1, bélhurutban 1, vele született gyöngeségben 2, halva született 1.

— **Kinevezés.** Menyhárt Károlynak állami gazdaságba történt kinevezése folytán megüresedett Paládicsi ispáni állásra Kovács László, volt sashalmi gazdasági irnok nevezett ki, már a gazdaság kezelését át is vette.

— **101 éves asszony.** özv. Miselbach Áronné szül. Blau Mária 101 éves korában halt meg városunkban mult hó 26-án. Mindég azzal di-

csekedett, hogy beteg soha sem volt, orvos, patika neki soha sem kellett s csak utolsó 2 nap esett ágynak. Gyemekei nem voltak, nevelt leányának — ki már régebben elhalt-férje Czapper Mór tartotta 30 éven keresztül, s temettete el, Czeglédre hozatott lelkész által, ki a nagy idöket ért nő fölött megható beszédet mondott. Nyugodjon békében.

— **Öngyilkosság.** Bóbis Károly, a czegeledi vasútállomás teheráru pénztárnoka január 23-án d. u. a központi vendéglő I. számú szobájában agyonlőtte magát. A gyilkos fegyvert állítólag az adta kezébe, hogy a kezelésére bizott pénztárból mintegy 300 frttal nem tudott beszámolni. A várható büntetés elől menekült a halálba, agg édes anyjának, akit különben keresményéből tartott fenn: megkeserítte élte utolsó napjait.

— **Sikkasztó járásbírói irnokok.** Nagyazijedelem a szolnoki kir. járásbírói irnokai között, kettőt már le is tartóztattak közülük, a kik ugyanis 1258 kor. letétpénz sikkasztásával vannak vádolva. Történt pedig a dolog úgy, hogy Nedics károly volt járásbírói irnok — a ki állítólag öngyilkos lett, de a fáma ezt beszéli róla, hogy kiszökölt Amerikába — meghamisította a kiutaló végzést és az adóhivatalban felvettte Juhász Gyulával, akkor még Kerekes Géza ügyvéd segédével jelenleg járásbírói irnokkal, a ki már le is van tartóztatva, Hedricska Géza szintén járásbírói irnokkal egyetemben, a ki szegény — mert bizonyára ki fog derülni ártatlansága — több más actával együtt lemásolta a corpus deliktit képező kiutaló végzést Nadics Károly felkérésére, a ki előtte való napon nagyot lumpolt és nem birt aznap dolgozni. A vizsgálóbíró eljárását nagyon megnehezíti azon körülmény, hogy az igazi bűnös nem él, ha pedig még az elők sorában volna, tartózkodási helyét nem tudják. Ugy beszélnek, hogy még több letartóztatás is várható.

— **Tisztviselők adója.** Kolozsvár városa átírt Kecskemét városához, hogy írjon fel a törvényhatóság a képviselőházhoz olyan értelemben, miszerint az állami, törvényhatósági, községi és államvasuti tisztviselők, altisztek és szolgák, valamint az állami alkalmazásban levő tanárok, tanítók és kisedővők törvényhatósági, községi és utadó alá vonassanak. Szegény Kolozsvár városa! Lehet, hogy nekik jó esne a tisztviselőknek utadókkal való megrovása, mert ott kell aszfaltra, makadám utakra s más e fajta luxusokra, s helyes volna, ha a tisztviselők bevonásával a szegény sorsu utadó polgárok utadói csökkenének, de azok nem esőkennek, csak utadó czimen folya be nagyobb összeg, az utaink pedig maradnának mint most vannak, járhatlan állapotban.

— **Drágul a papiros.** A magyar kereskedelmi csarnok papirkereskedői szakosztálya körlevélben értesítette a papirkereskedőket és könyvnyomda tulajdonosokat, hogy a papir gyártáshoz szükséges nyersanyagoknak óriási áremelkedése folytán a magyar és osztrák papirgyárosok kényszerülve voltak az összes papírneműek árát 30—40%-al felemelni. Ez az óriási áremelkedés a nyomda termékek árait is tetemesen megrágitja.

— **Uj szépirodalmi lap.** Az „országos kiadó vállalat” czég egy a magasabb irányú szép irodalmi lapot indított meg, melylyel az irodalom és tudomány művelését tűzte ki feladatául.

— **A második transversalis műút.** A második transersalis műút előmunkálatai, a mely út Duna-Földvartól a nagy magyar Alföldön, Kecskemét, Szolnok és Debreczen érintésével 450 klmtr hosszúságban Mármaros-Szigetig fog vezetni — már annyira haladtak, hogy a végleges tervek kidolgozásához foghatnak. Az e czélra meg szavazott 5-8 millió kor. költségből, ha mindjárt több évre is van felosztva, számos munkás fog alkalmazást találni — míg másrésről az ország egy újabb nagyfontosságú közlekedési vonalat nyer.

— **Az ország legolcsóbb folyóirata.** A Magyar Néprajzi Társaság dr. gróf Kuun Géza, gróf Zichy Jenő, Szalay Imre, Vámbéry Armin, dr. Munkácsi Bernát, György Aladár, dr. Sebestyén Gyula, dr. Jankó János, dr. Herrmann Antal stb. aláírásával egy előfizetési felhívást küldött be hozzánk, a melyben tudatják, hogy folyóiratuk az Ethnographia 1900-tól fogva évi tíz terjedelmes, műlapokkal, rajzokkal, fényképfelvételekkel, hangjegyekkel és egy állandó muzeumi melléklettel ellátott füzetben jelenik meg. A diszesen kiállított havi folyóirat évi előfizetési ára ennek daczára továbbra is csak 6, azaz hat korona marad. E példátlan olcsósággal a több minisztérium és tudományos intézet támogatását élvező társaság azt óhajtja elérni, hogy az ország minden irodalombárát tagjának s folyóirata munkatársának meg-

nyerje. Az Ethnographia ugyanis főként népköltési gyűjtéssel foglalkozik s készséggel teret nyújt annak, hogy a társaság vidéki tagjai benne népdalokat s esetleg dallamokat, népmeséket, népmondákat, Krisztus-mondákat, betlehemes, vízkereszt, balázsnapi és gergelynapi játékokat, regös-énekeket, luczanapi szokásokat, ujévi köszöntőket, születési, lakodalmi, névnapj és temetkezési szokásokat, az év különböző napjaira és különböző alkalmakra szóló babonákat, kuruzsló szokásokat, igézéseket, ráolvasásokat játékdalokat, kiolvasó versikeket, találós meséket, alkalmi rigmusokat, közmondásokat stb. közzetehessenek. A társaság e gyűjtések nyomtatott ivateit 32—60 koronával díjazza. A gyűjtők közleményei és a tagságot jelentő levelező-lapok egyszerűen a M. Néprajzi Társaság czimére (Budapest, M. Nemzeti Múzeum) küldendők. A jelzett társaság törekvéseit, mivel népünk költészetének régi emlékeit a modern kultúra végenyészettel fenyegeti, melegen ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra I. helyre
 $5\frac{3}{4}\%$ évi anuitásra **43 $\frac{1}{2}$ évre**
készpénzben az ingatlan $\frac{2}{3}$
értéke erejéig, — II. helyre
6% kamatra törlesztés nélkül.

Városi bérházakra az
érték $\frac{1}{3}$ erejéig törlesztéses
kölcsönök csak I. helyre
hason feltételek mellett engedélyeztetnek.

Felvilágosítással szolgál
díjtalanul —26

Gerő Albert

Bpest, VII. Nefelejts-utca 8.

Immár 3-ik változatlan kiadásban jelent meg a **Bacsó-féle**

ÖRÖK NAPTAR.

a legszebb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár **mindenki számára.**

Szerkesztette:

BACSÓ FERENCZ
 fővárosi állami tisztviselő.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen 61 teljes, tökéletes, közönséges naptárt, melyek 1701-től a 2000-ik évig váltokozva érvényesek. Aki tehát egyszer megveszi, az egész életében

— **minden esztendőre** —

állítja magát naptárral, miáltal sok pénzt takarít meg, s egyuttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, ami igen érdekes dolog. Külső kiállítása pedig oly diszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat s ezért **alkalmi ajándéknak**

is különösen ajánlható. Bolti ára 2 korona, de lapunk olvasói lapunk kiadóhivatalában **I kor. 30 filler** kedvezményes árban rendelhetik meg, mely összeg az előfizetési díjjal egy utalványon is beküldhető. Ajánlott és bérmentes megküldés czéljából még 35 filler portó mellékelendő.

Az egyesült pokróczgyárak maradékraktárának fél áron való eladására nyertem megbízást.

Azért ajánlok
E téli lópokróczokat,
 Ezen vastag, elpusztit-

hatatlan takarók kitünő minőségűek, **melyek gyapjasak és puhák** színes szegélylyel, ágytakaróknak is használhatók és a mellett **rendkívüli olcsók.** Szürke, gyapju téli lópokróczok: A. minőség, 170—180 nagyság, 4 kor., B. minőség 5 kor. C. minőség 200—150 nagyság dupla gyapju urasági és fiakertakaró, 150—200 nagyság, legfinomabb minőség, darabonként 7-50 kor Pontos szétküldés utánvétel-lel. Meg nem felelőért a pénz kívánatra visszaadatik. Czím: Abth. IX.,

M. RUNDBAKIN,
 3—10 Wien, IX., Berggasse 3.

Pártoljuk a hazai kisipart!

Szerdahelyi János.

KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV-,PAPIR- ÉS IRODASZER KERESKEDESE ABONYBAN.

Elvállal bárminemű
 KERESKEDELM, ÜGYVEDI ÉS KÖZSÉGI
nyomtatványokat,

műveket, évi zárszámadásokat,
árjegyzékeket stb.

Továbbá izléses kivitelben és jutányos árak mellett

BÁLI MEGHIVÓKAT,
 tánczrendeket és tánczrendjelvényeket,
 eljegyzési és esketési
MEGHIVÓKAT.
GYÁSZJELENTÉSEKET.

Vidéki megrendelések
gyorsan és pontosan
 eszközöletnek.

Anna Csillag Anna

185 centiméter hosszú, óriási Loreley-hajammal, a mely az általam föltalált pomádé 14 havi használata után nő t meg ennyire. Ezt a leg híresebb orvosok is egydül való szernek ismerték el a hajkihullás ellen és hajnövesztésre, uraknál a szakállt megnövesztés és már rövid használata után egy a haj, mint a szakáll természetes fonnyú és tömött lesz, megövjá mindkettőt a korai öszülestől a legöregebb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

zéljékküldés naponként az összeg előzetes beküldése setén vagy posta-utánvétellel a világ minden irányába a gyárból, a hova a megrendelések intézendők.

CSILLAG ANNA.

BÉCS, I., SEILERGASSE 5.